

is, welke de geestelijke realiteiten daarvan zijn? Geen ander antwoord is ten slotte denkbaar dan: het schijnt, in dit geval de geloovige.

Het lumen externum (uitwendig licht) valt dan samen met het lumen internum (inwendig licht).

En zoo belandt men dan bij het subjectivisme. De Gereformeerde houdt het echter niet Calvin, wanneer deze bij 2 Petr. 1:19 aantekent: „In deze uitspraak veroordeelt Petrus ook alle menselijke wijsheid, opdat wij uit iets anders dan uit ons eigen gevoelen ootmoedig leeren halen den rechten regel des verstands. Want buiten het Woord laat hij den mensch niets overblijven dan duisternis. Bovendien dient hier wel te worden opgemerkt, dat hij hier uitsprekt de helderheid der Schrift. Deze lot ware valsche, zoo de Schrift niet bekwaam en genoegzaam ware om ons zekerlijk den weg te toonen. Zoo wie dan in gehoorzaamheid des geloofs de oogen opent, die zal metterdaad bevinden en bekennen, dat de Schrift niet te vergeefs den naam van lantaarn draagt. Zij is wel duister den ongeloovigen, maar dat zijn die, welke tot het verderf geëigend, moedwillig blind zijn.”

Dit over de bewering, dat de Schrift op zichzelf een donker boek is.

Nu willen wij de tweede bewering: dat de Schrift op zichzelf een dood boek is, op de waarheid beproeven.

Wij merkten al op, dat men nooit mag zeggen: De Schrift zelf is duister. Wel: de Schrift is duister voor den ongeloovige. Beter nog: de ongeloovige is duister voor de Schrift. En dan bedoelt men met „duister”: duister ten leven. Want dat ook de ongeloovige nog licht uit de Schrift kan opvangen, maar dan een licht ten doode, hopen wij in één van onze volgende artikelen uiteen te zetten.

Met de noodige wijziging kan hetzelfde toegepast op de bewering: de Schrift is op zichzelf dood.

De Schrift zelf is niet dood.

Zij is dood voor den dooden zondaar.

Maar ook hier ware het verkieslijk zich zóó uit te drukken: de doode zondaar is dood voor alle geestelijk leven, ook voor de Schrift.

Niet zelden gebeurt het, dat een kind het ouderlijk huis of een man zijn vrouw verlaat, naar den vreemde trekt en in geen tien, vijftien jaren iets van zich laat hooren.

Alle levend contact is dan verbroken.

In zó'n geval wordt vaak verklaard: mijn zoon, mijn man is dood voor mij.

Maar daarom is hij nog niet dood op zichzelf.

Hij kan wel in blakenden welstand verkeerden en intenser leven dan ooit.

Die twee: het „dood voor mij” en het „dood

op zichzelf” behoort men dan ook ter dege uit elkander te houden.

Voor wie de Schrift ook dood mag zijn, of nauwkeuriger: wie er ook dood mag zijn voor de Schrift, de Schrift zelf is levend.

Want de Heilige Geest verlaat de Schrift nooit. De Schrift is van den Heiligen Geest niet te scheiden.

Een zwakke analogie moge dit toelichten.

Gelijk men weet, wordt het leven in de natuur gewerkt en onderhouden door den Geest Gods. Men denke slechts aan de vernedding uit Gen. 1:2, dat de Geest broedend, leyenwekkend over de wateren zweefde, aan de belijdenis van Elihu (Job 33:4), dat hij zijn leven als mensch dankt aan Gods Geest en aan Psalm 104:30: „Zendt Gij uw Geest uit, zoo worden zij geschapen: Gij vernieuwt het gehat des aardrijks.”

Men neme nu een boom, welke in vollen bladtoot staat.

Geen verstandig mensch zal toch durven redeneeren: die boom is op zichzelf dood, maar Gods Geest doet hem leven.

Zulk een tegenstelling zou ongerijmd zijn.

Men kan uit dien boom het leven niet afscheiden.

Anders is het geen boom meer, maar bouwmate-
riaal of brandhout.

En bouwmate-
riaal en brandhout maakt den Geest
niet levend tot een boom.

Wij zeiden: dit is een zwakke analogie.

Het leven der Schrift is van veel hooger orde, dan het natuurlijke leven en de verbinding van Geest en Schrift is nog innerlijker.

Onze vaders spraken dan ook ten opzichte van de Schrift van een *actio concomitans* des Geestes, d.w.z. een actie, een werking, welke met de Schrift vereenigd is, welke er onafscheidelijk aan verbonden is, zonder welke de Schrift zich niet denken laat, zonder welke de Schrift geen Schrift meer zou zijn.

En zij verzetten zich tegen de dwaling als zou de Schrift enkel en alleen een *corpus scriptum*, een geschreven voorwerp zijn.

Voor dit geloof beriepen zij zich op de Schrift.

Wij moeten er natuurlijk van afzien hier een breed Schriftonderzoek in te stellen.

Slechts een paar Schriftbewijzen.

Onze Heiland zelf verdaarde, dat de Schrift niet dood, niet werkeloos is, maar werkt. Hij sprak tot de Joden: „Onderzoek (uister: gij onder-
zoekt) de Schriften, want gij meent daarin het eeuwige leven te hebben en die zijn het, die van Mij getuigen.”

De Schrift getuigt.

Dat getuigenis der Schrift is één met het ge-
tuigenis des Geestes.

Het is de Geest, die in de Schrift getuigt.

Zoo staat er o.a. in Hebr. 3:7 niet: gelijk de Schrift of de psalm zegt, maar: „Daarom, gelijk

Satan, en de demonische macht, met de lucht te doen?

Is lucht hier hetzelfde als duisternis? Sommigen hebben dat wel gezegd; de „overste van de macht der lucht” zou dan dezelfde zijn als: de vorst (van de macht) der duisternis. En zij, die het zóó zien, wijzen er dan op, dat ook in Efeze 6:12 de machten der duisternis worden geheeten: geestelijke boosheden in de lucht. Ten overvloede willen zij deze beteekenis dan verduidelijken door een tegenstelling te maken tus-
schen den ether en de gewone lucht. De ether — dat is de lichte, ijle hooge lucht, helder en doorzichtig; de ether is dus het beeld van smet-
teloos licht. Maar tegenover dien ether gezien, is dan de gewone lucht dik en zwaar en met vuil en onreinheid bezwaard; dus: een beeld van de duisternis.

Maar dit is toch wel wat al te gewrongen. Trou-
wens, men kan geen enkel voorbeeld noemen uit het Nieuwe Testament, waarin „lucht” en „duis-
ternis” zoo maar met elkaar te vereenzelvigen zou-
den zijn.

Neen, zoo komen weer anderen ons verzekeren, zóó moeten wij de dingen niet zien. Men moet in Efeze 2:2 achter de woorden geen tegenstelling zoeken tusschen ether en lucht, doch hierop letten: dat „de lucht” boven de aarde is, doch ook weer onder den hemel. Zóó is nu ook de legemacht der hel bij uitstek als lucht-macht te verstaan. Want de heilsche macht gaat wel boven het aardsche uit, doch blijft weer op haar beurt staan beneden die van den hemel en van de hemelsche heerschers. Het satanische is sterker dan de menschen, maar zwakker dan God.

Eenigszins verwant hieraan is de opvatting van hen, die meenen, dat „de lucht” hier bedoeld is als „de sfeer van het booze”. Er is om den aard-
bol een dampkring; en in denzelfden zin zegt men, is er ook een geestelijke dampkring, een „atmosfeer”, waarin de geestelijke wereld leeft en beweert. Volgens deze opvatting wil dus de naam „overste van de macht der lucht” niets anders zeggen, dan dat de Satan sterken invloed oefent op de geestelijke wereld, dat hij „de sfeer” der zonde schept; dat er een satanisch „klimaat” is, waarin de wereld leeft en ademt.

de Heilige Geest zegt: heden, indien gij Zijn stem hoort.”

Daarom kwamen wij er ook tegen op, toen eenigen tijd geleden van schismatische zijde de stelling werd verkondigd, dat men wel mocht spreken van een inwendig getuigenis des Geestes in het hart der geloovigen, maar niet van een uitwendig ge-
tuigenis des Geestes in de Schrift.

Dat gaat vierkant in tegen wat de Schrift zelf openbaart.

Men kan de Schrift wel dood verklaren.

Maar daarom is ze nog niet dood.

Daarvoor zorgt de Geest wel.

De Schrift getuigt van Christus en blijft getuigen.

De Geest maakt de op zichzelf doode Schrift niet levend, gelijk men in het citaat van Dr Geel-
kerken leest, maar Hij houdt haar levend.

Nog op iets anders dient gelet.

De schismatische Schriftbeschouwing sluit ook in, dat zij niet de rechte verhouding ziet, waarin de bij-
zondere openbaring staat tot de Schrift en om-
gekeerd.

Dat de bijzondere openbaring breder is dan de Schrift, dat niet heel de bijzondere openbaring in de Schrift is opgenomen, — wij durven er onze lezers niet aan herinneren, dat is onder de Gereformeerden gemeengoed geworden, dat weet ieder hunner nu wel.

Dat er dus onderscheid moet gemaakt tusschen de bijzondere openbaring en de Schrift, behoeft geen betoog.

Maar Dr Geelkerken maakt ergens het onder-
scheid zóó groot, dat het feitelijk weer op een
scheiding uitloopt.

Hij richt tot iemand het verwijt, dat hij „in geen enkel opzicht onderscheidt tusschen het Woord des Heeren, dat een kracht Gods tot zaligheid is, levend en krachtig en doorgaande tot de diepste roerselen van ons bestaan, als een hamer, die steenrotsen te morzel slaat... en de Heilige Schrift, den Bijbel, het Boek der boeken, als boek op zichzelf”. En hij verdedigt zich, dat hij „niet van het Woord des Heeren, maar van den Bijbel als boek op zichzelf” zeide, dat hij was donker en dood.

De uitdrukking „kracht tot zaligheid” is ontleend aan Rom. 1:16, waar sprake is van het evangelie van Christus en waarvan Paulus getuigt, dat hij zich daarvoor niet schaamt. Dat evangelie behoort tot de bijzondere openbaring.

De andere uitdrukking „levend en krachtig” ont-
vondt men in Hebr. 4:13. Dat „levend en krachtig” slaat daar op het Woord Gods en dit slaat weer terug op de verkondiging van het Evangelie.

Zoo geldt dan het levend en krachtig wel van de bijzondere openbaring, wel van de prediking van het evangelie, maar niet van de Schrift „op zichzelf”.

En — want we kunnen niet alles noemen — er zijn nog weer anderen, die den knoop der exe-
getische raadselen eenvoudig doorhakken. Zij zeg-
gen kortweg, dat Paulus zich voor het gemak van zijn lezers — en misschien ook wel van zichzelf — heeft aangesloten bij het „bigeloof” van den tijd, waarin hij leefde. Volgens deze menschen moet men niet zoo precies uitpluizen, hoe het nu wel eigenlijk staat met die „lucht” en die „macht der lucht”. Wanneer de bijbel den duivel Beelzebub (vliegengod) noemt, moet men dan maar dadelijk aannemen, dat hij met yolle bewustheid alle moge-
lijke theorieën overneemt, die zijn tijdgenooten over die „vliegen” van Beelzebub hebben verkon-
digd? Geen sprake van! Zonder opzettelijk critiek op den naam te oefenen, neemt de bijbel hem een-
voudig als gangbaar tijdwoord over. En op dezelfde manier nu — zoo besluit men dan — heeft ook Paulus in zijn dagen van alle kanten hooren be-
weeren, dat de lucht vol van booze geesten zat. Bij verscheiden uitspraken uit boeken van Paulus dagen en daarvoor of daarna legt men dan ook den vinger, om aan te toonen, dat in zijn tijd wel degelijk de lucht als woonplaats van geesten, spe-
ciaal van booze geesten, werd beschouwd. En zonder nu verder dit gevoelen als prompte waar-
heidsverklaring te willen erkennen, sluit Paulus zich eenvoudig er bij aan, omdat zijn lezers het nu eenmaal zoo gewend waren... Het kan ook wel zijn, zegt men dan tot onzen troost er bij, — het kan ook wel zijn, dat Paulus in zijn vroe-
ger onderwijs aan de lezers van den brief breed had uiteengezet, hoe hij het bedoelde, en dat de lezers dus beter begrepen, wat hij eigenlijk ervan dacht, dan wij thans kunnen verstaan...

Veel te ver zou het ons voeren, indien wij breed op al deze dingen wilden ingaan.

Voorop stellen wij, dat voor een bloot figuur-
lijke opvatting (waarbij de lucht zinnebeeld der duisternis is of ook de „geestelijke atmosfeer” zooals het dan, niet al te fraai, heeten moet) geen grond te vinden is. En dat Paulus zich zoo maar zou hebben geschikt naar wat zijn tijdgenooten

*) Men wijst op enkele plaatsen in Pythagoras, Plato, het Testament der XII patriarchen, Test. v. Benj., Abth., Slav. Hen., Henoch, Jos. (de bewijskracht van laatstgenoemde wordt evenwel ontkend door sommigen).

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Over den Satan.

(De namen).

Overste van de macht der lucht.

Heet, zooals we zagen, de Satan „overste van de (ze) wereld”, dan staat hij voor ons als een persoonlijke macht, die met zijn „energie” van verleiding en van leugen (2 Thess. 2) optreedt in het zichtbare leven, in de wereld, gelijk we haar kennen en waarnemen¹⁾.

Maar achter al wat zich roert en beweegt op het terrein van het openbare leven, ligt een wereld van ongerechtigheid, die men niet kan waarnemen. Onzichtbare, duistere machten zijn het, die op het-
geen voor oogen is invloed oefenen en het rader-
werk der wereldbewegende krachten willen beheer-
schen en in beweging zetten naar eigen kwaden wil.

Dit laatste nu wordt in den Bijbel ons ook geleerd. En dat ook onder dit gezichtspunt de Satan valt te zien, blijkt ons, als we in Efeze 2:2 den geest van den opstand hooren noemen: „Overste van de macht der lucht”.

Dat met dezen naam Satan bedoeld wordt, is duidelijk. Minder doorzichtig is evenwel de reden, waarom hij zoo aangeduid wordt.

Er zijn ook over de uitlegging van dezen naam zeer uiteenlopende meeningen.

Hierover zijn de meeste Schriftonderzoekers het wel met elkander eens, dat Paulus hier den Satan voetstelt als opperste machthebber van een heirleger van booze, verdervende geestelijke machten. Onder zijn aanvoering staan andere geesten, die evenals hij de revolutie uitroepen in de schepping tegen Hem, die haar Vader is, omdat Hij ze gemaakt heeft. Van de opstandige demonen is hij de aanvoerder, de eerste, de leider. Hij heeft hen het kwaad doen zien en er naar doen lasten; en nog steeds heeft hij aan hen zijn ge-
willig volk op den dag van zijn heikracht.

Maar in iets anders ligt de moeilijkheid. Wat is dat gezegd: de „macht der lucht”?

En dan nog meer in 't bijzonder: wat heeft de

¹⁾ In het voorgaand artikel stond ten onrechte, dat de naam „archelon” in het Nieuwe Testament ook voor den Satan gebezigd wordt.

Hierin
Men is
Geest Zic
is het da
het doel
Is het
van den
Ook hi
wij reeds
Schrift „
Maar d
in houd.
Zelfs e
papier en
maakt is
Of het
stelen
In het
Maar o
Het is
gesproken
De inh
Woord m
libatief, in
Die inh
Daarom
tuigt en l
(Waarom
aangevall
zelf” de
te wijzen
Ook in
Wie da
Hij zit
boek der
Hij hou
Hoe he
mecha
nische
Hierin
De Gee
voortgezet
gemeensd
De Gee
schenkt e
verlichting
vende Sch
tuigenis
Zoo ve
Er is d
De Sch
bijbeluitga
De Sch
kelijke ha
de bedoel
geraakt.
De Sch
bijbels n
De Sch
die allen

geloofden,
heidend
met zijn
beslissend
wist ontva
ook in de
mond —
een eige
kan gelijk
is geen k
omschrijvi
naam. Be
bewering,
aansluit b
dat hebbe
Neen, v
zegt, dat
is, dan is
En dan n
drukking
te geven;
niet met
der duivel
plaats b
hun won
dat is we
vast staat
duidt, van
ken met
reeds in h
gedaan.
En als
nader on
„woonpl
len zijn w
voelen. Ni
leen ma
zou wel z
betafte w
met de m
in den bijl
randslag i
de benam
der lucht
duiding v
mensche
neembaar
der duivel